

Delårs redovisning, 2020

Delaktighet, inflytande och attityder till psykisk ohälsa

Psykiatri, Habilitering och Hjälpmedelsnämnden (PHHN), Region Skåne beviljades 2019, 2 000 000kr i ärendet Delaktighet, inflytande och attityder till psykisk ohälsa. Finansieringen i ärendet avser fortsatt utvecklande av former för delaktighet och inflytande i huvudsak inom NSPH-Skåne och förvaltning Psykiatri och habilitering under 2020.

Följande rapport avser aktiviteter inom förvaltning Psykiatri och habiliterings verksamhet samt Psykiatri, habilitering och hjälpmedelsnämndens dialog med de patient- och närståendeföreningar som är aktuella inom området för förvaltningen och nämndens uppdrag.

Den ekonomiska redovisningen avser beviljade medel i ärendet och innefattar således även den del som tillfallit NSPH-Skåne .

Aktivitet- och processbeskrivning första halvåret 2020:

På grund av Covid-19 införde Region Skåne i början på året restriktioner vilka bland annat omfattade förvaltningen och nämndens verksamhet. Restriktioner som till exempel besöksförbud och distansering har påverkat möjligheten till genomförande av nedanstående aktiviteter.

Patientforum

Patientforum är en dialogform där avdelningens patienter och enhetschef träffas under ledning av en utbildad samtalsledare. Syftet är att lyfta och samla in patienters idéer, synpunkter och önskemål rörande vårdavdelningar och vårdenheter så att dessa bättre kan anpassas till att möta patienternas behov. Patientforum finns sedan 2018 på alla heldygnsvårdsavdelningar inom förvaltningen. Då avdelningar konverteras till mellanvård och daglig verksamhet så har enheterna valt att fortsätta med forumen. Det innebär att forum även hålls utanför den verksamhet som förvaltningen haft som målsättning för spridning av Patientforum.

De årliga sammanställningarna av minnesanteckningarna från forumen visar att patienternas synpunkter bland annat resulterat i miljömässiga förbättringar, bättre bemötande, ökad förståelse för psykiatrins möjligheter och begränsningar med mera. Sammanställningarna visar även på att både patienter och personal blivit mer nöjda och mer aktiva i utformning och förbättring av enheternas rutiner och arbetssätt.

Process

Det besöksförbud som verksamheten förhållit sig till har förhindrat genomförandet av flertalet planerade Patientforum. Då restriktionerna förväntades att pågå över tid arbetades en möjlighet att genomföra forumen via Skype eller telefon fram i förvaltningen. Verksamhetschefer informerades och enhetscheferna fick erbjudande om att fortsätta genomföra Patientforum under rådande förhållanden. Aktuella samtalsledare introducerades av inflytandestrateg både till framarbetad riktlinje samt hur de praktiskt genomför samtal via Skype. Enheternas förutsättningar och intresse för att genomföra Patientforumen på ett nytt sätt har varit varierande. NSPH-Skåne beräknade att ca 275st forum skulle genomföras under perioden. Resultatet blev 174 genomförda forum varav 40st via Skype och 16st via telefon.

Upplevelsen av Patientforum är fortsatt positiv från både medarbetare och patienter.

Under rådande pandemi har de patienter som deltagit i genomförda forum poängterat sin uppskattning över den fortsatta möjligheten att delta i forumen. Detta har gett dem en rutin och en trygghet att hålla fast vid i en tid med mycket ovisshet runt omkring. Enhetschefer som genomfört forumen via Skype upplever att genomförandet har fungerat relativt väl och att detta tillvägagångssätt kanske kan vara ett komplement till fysiska träffar i framtiden.

Genomförandet av forumen har varit angeläget även som en grund för lärdom om patienternas skiftande behov av vårdmiljön i mer utmanande omvärldssituationer. Möjligen kan den återspeglingsfunktion som förvaltningen får i sammanställningen av 2020 göra en eventuell framtida omställning smidigare och mer effektiv både för patienter och medarbetare.

Sammanställningen av forumen under 2019 har av olika anledningar blivit försenad och beräknas lämnas av NSPH-Skåne till förvaltningen under sommaren 2020. Tidigare sammanställningar har fungerat väl som underlag för utveckling av vårdmiljön på enheterna.

Ett sätt som enheterna arbetat med förbättringar är genom att föra en dialog angående resultatet på arbetsplatsträffar.

I slutet av 2019 arbetade inflytandestrateg och verksamhetsledaren för Patientforum fram ett förslag på uppföljning för att underlätta verksamhetsområdenas möjlighet till helhetssyn, intern inspiration och en mer effektiv gemensam utveckling. Om förslaget antas av förvaltningen kan arbetssättet komma att erbjudas verksamhetsområdena i samband med att NSPH-Skåne tillhandahåller förvaltningen sammanställningen för 2019.

En fast kostnad för Patientforum regleras i det avtal som tecknas per år mellan NSPH-Skåne och förvaltning Psykiatri och habilitering.

För 2020 är den fasta kostnaden ställd till 814 000kr.

Utöver den fasta kostnaden tillkommer en rörlig kostnad för förvaltningen avseende arvodering och reseersättning per forum till samtalsledarna. Under perioden utgår även ersättning för inställda forum i mars och april då genomförande av Patientforum inte var möjligt. Kostnader för deltagande och resa i samband med handledning samt arvode och reseersättning vid uppföljning på APT inkluderas även i den rörliga kostnaden. För perioden uppgår den rörliga kostnaden till 186 355kr

Nytt avtal inför 2021 planeras att förhandlas under hösten 2020.

Brukarstyrda brukarrevisioner

Brukarrevision är en extern utvärdering av en verksamhet som kan tillämpas inom psykiatri och socialtjänst. Revisorerna som är personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa skapar frågorna som är aktuella för revisionen. De planerar, genomför, sammanställer och återkopplar resultatet till verksamheten. Redovisning till enheterna sker löpande vart efter rapporterna är sammanställda. Förbättringsförslag och enhetens utveckling följs upp i dialog med NSPH-Skåne 6 till 12 månader efter första sammanställningen presenterats. Metoden främjar ett ökat patientinflytande och synen på patienter som resursstarka individer. Föreningsrepresentanter i det Skåneövergripande inflytanderådet, psykiatri utser de enheter som är aktuella för revision.

Process

Under 2020 utförs sammanlagt fyra revisioner.

BUP Mellanvård, Malmö/Trelleborg

Avdelning 8, Beroende i Lund

Avdelning 56, Allmänpsykiatri i Helsingborg

Rättsspsykiatri Trelleborg

Revisionernas start fördröjdes något då det dröjde en bit in på året innan klartecken om vilka enheter som var aktuella kunde ges.

Ledningsgruppen i de aktuella verksamhetsområdena har fått information om hur ett genomförande av en brukarrevision ser ut samt lämnat information om aktuell enhet till verksamhetsansvarig hos NSPH-Skåne. Medarbetarna på enheterna har tillgodogjort sig information om brukarrevision och utförande av denna vid arbetsplatsträffar då dessa har besökts av NSPH-Skåne. Brukarrevisorerna har tagit fram frågor till samtliga revisioner. Samtliga fyra revisioner är således påbörjade men då det på grund av Covid-19 infördes besöksförbud inom psykiatri har revisorerna inte haft möjlighet att utföra vidare arbete på enheterna. NSPH-Skåne har en förhoppning om att besöksförbuden ska släppa efter sommaren så att revisionerna inte fördröjs ytterligare. Om så inte sker kan en eventuell omställning för genomförandet bli aktuell.

Uppföljning av de verksamheter som reviderades under 2019 är planerad till hösten 2020 och sammanställningen av dessa redovisas nästkommande kalenderår.

Vuxenpsykiatrimottagningen Fosievägen, Malmö

Vuxenpsykiatrimottagningen Arlöv, Lund

Vuxenpsykiatrimottagning Ängelholm, Helsingborg

BUP, mellanvård, Kristianstad

En fast kostnad för Brukarstyrda brukarrevisioner regleras i det avtal som tecknas per år mellan NSPH-Skåne och förvaltning Psykiatri och habilitering.

För 2020 är den fasta kostnaden ställd till 320 000kr.

Nytt avtal inför 2021 planeras att förhandlas under hösten 2020.

Återhämtningsguiden

Guiderna är ett verktyg i bokformat för patienter inom heldygnsvård och öppenvård. Anpassad guide utefter vårdform ska erbjudas patienterna. Genom att arbeta med guiderna ges patienterna möjlighet att skapa en förståelse för nuläget och en plan för såväl återhämtning, som tiden efter utskrivning.

Materialet Återhämtningsguiden "för dig – inom heldygnsvård" och "för dig som mår dåligt" har tagits fram tillsammans med flertalet referens- och fokusgrupper med olika erfarenheter och kunskaper. Till exempelvis består referensgrupperna av patienter/brukare, vårdpersonal, chefer, Case manager, Peer-Support och Personligt ombud. Nyckelpersoner inom förvaltningen finns utsedda för implementering samt för att utbilda medarbetarna i användandet av guiderna. Arbetet med guiden kan bedrivas till exempel genom återhämtningsgrupper, återhämtningscaféer, enskilda samtal med behandlare. Redovisningen nedan avser Återhämtningsguiden – för dig inom heldygnsvård.

Process

Det gemensamma arbetet med Återhämtningsguiden har fortsatt under 2020. Arbetet är i en implementeringsfas. Implementeringen sker stegvis inom förvaltningen med ett nära samarbete med berörda avdelningar. Arbeta med guiden pågår i olika faser på sammanlagt 23 heldygnsvårdsavdelningar.

Under första halvåret har tre avdelningar i Lund utbildats och implementering påbörjats på dessa. Fortlöpande implementeringsarbete har skett på de avdelningar där arbetet med guiden redan har påbörjats.

Internutbildning för nyanställda medarbetare har genomförts.

Under våren har medarbetarna med utbildaruppdrag gått en uppföljningsutbildning som hållits av NSPH-Skåne. Ett av utbildningens syfte är att sprida goda erfarenheter och kunskaper i arbetet med guiden mellan de olika verksamhetsområdena. Medarbetarna uppskattar utbildningen och ytterligare en utbildning är inplanerad till hösten.

I början av Covid-19 pandemin var det svårt för flera avdelningar att prioritera arbetet med Återhämtningsguiden. Omställning av verksamhet, restriktioner och sjukfrånvaro har varit påverkande faktorer. Detta påverkade implementeringsarbete, antal utdelade exemplar av guiden till patienterna samt de aktiviteter som hålls med patienterna kring återhämtningsguiden.

En bit in på året började NSPH-Skåne använda sig mer av digitala lösningar vilka vilket har möjliggjort genomförande av utbildningar och möten med enheter på distans. Medarbetare och chefer har varit positiva till de digitala mötena. Ett tänkbart resultat av den ökade digitaliseringen är att fler chefer har möjlighet att delta på gemensamma övergripande möten då dessa inte självklar innebär någon tidsåtgång för resa.

Under perioden har även arbetet med att ta fram Återhämtningsguiden – för dig som står nära någon som mår dåligt pågått. Medarbetare har varit deltagare i fokusgrupper och samtliga implementeringsansvariga och utbildade utbildare har fått information om arbetet.

Guiden planeras att lanseras i september.

En fast kostnad för Återhämtningsguiden regleras i det avtal som tecknas per år mellan NSPH-Skåne och förvaltning Psykiatri och habilitering. Med en ambition om att minska förvaltningens kostnader för tryckning och distribution av material genom att själva ombesörja detta togs kostnaden för denna post bort.

För 2020 är den fasta kostnaden ställd till 566 500kr.

Då förvaltningen sett att den egna ombesörjningen av tryckning och distribution av material till enheterna inte kunde utföras mer lönsamt påbörjades en dialog med NSPH om att åter ombesörja arbetet. Ett avtal beräknat på 8000 exemplar som inkluderar återhämtningsguiden för både heldygnsvård och öppenvård har slutits. För 2020 är den fasta kostnaden ställd till 135 000kr.

Avtal inför 2021 planeras att förhandlas under hösten 2020.

Peer Support

En Peer Supporter är en certifierad stödperson med egen erfarenhet av psykisk ohälsa som har kunskap och verktyg för att kunna hjälpa patienter i deras återhämtning. Att få stöd av en person som har egen erfarenhet av psykisk ohälsa och återhämtning har en positiv effekt för patientens väg mot återhämtning. Kamratstödet ska bland annat inge hopp, skapa en känsla av sammanhang och visa på möjliga vägar i patientens återhämtningsprocess.

Rollen ska ses som ett komplement till de roller som redan finns inom psykiatri.

Då en person med en uttalad egen erfarenhet av psykisk ohälsa ingår i ett arbetslag påverkar närvaron medarbetarnas attityder till personer med psykisk ohälsa i positiv riktning. Kamratstödjaren ses som en kompetent och resursstark person som genom sin erfarenhet kan vara till hjälp i medarbetarnas yrkesutövning.

Process

Peersupportrarnas arbete i verksamheten är fortsatt mycket uppskattat av såväl patienter som medarbetare. Patienterna upplever att de har en jämlike att föra en dialog med, vilken är stöttande i patientens återhämtningsprocess. Medarbetarna upplever att de utmanas och utvecklas i sitt tankesätt och att Peersupportern är en resurs både för en den enskilde medarbetaren men också som en bro mellan patient och medarbetare.

Arbetet med att öka antalet Peersupportrar inom förvaltningen har fortsatt.

En av utmaningarna för anställning av en Peersupporter är den ekonomiska budgetram som finns i verksamheten. Verksamhetsledare för projektet och Inflytandestrateg kommer framöver kartlägga fonder från vilka ekonomiska medel kan sökas.

Under första halvåret har inflytandesamordnarna fått kunskap om hur man kan skapa förutsättningar för anställningar via försäkringskassan och söka bidrag i form av FINSAM-medel.

Då verksamhetsledaren förhindrats till fysiska besök i förvaltningens verksamhet på grund av Covid-19 har informationsmaterial angående Peersupport distribuerats via inflytandesamordnarna ut i verksamheten.

Inflytandestrateg och Inflytandesamordnare från verksamhetsområde Malmö har haft en dialog med NSPH-Skåne angående rekrytering till Peersupportutbildningen. I NSPH:s metodbeskrivning är det NSPH-Skåne som ansvarar för hela rekryteringsförfarandet och således fyller utbildningsplatserna med personer som man anser är lämpliga för uppdraget att arbeta som Peersupporter i förvaltningens verksamhet. Utbildningen garanterar inte en anställning inom förvaltningen. Då det inte finns en tillräckligt stor efterfrågan av Peersupportrar från förvaltningens verksamheter så finns det inte underlag för att hålla flertalet utbildningar per år. Ofta uppkommer öppningar som kan leda till anställningar inom förvaltningen väldigt snabbt. Detta medför att personer blir anställda utan genomförd Peersupportutbildning. Även om ambitionen från verksamheten är att den anställda ska tillgodogöra sig utbildningen i efterhand kan detta dröja och då det är NSPH-Skåne som har rekryteringsmandat så finns det en risk att personerna i fråga inte möjliggörs utbildningen.

I dialogen utvecklades en ytterligare förståelse för problemet då detta belystes både från NSPH-Skånes och förvaltningens synvinklar. Rekryteringen inför höstens Peersupportutbildning har skett i samråd med förvaltningen.

Anställda Peersupportrar får kontinuerligt handledning av NSPH-Skåne. På grund av de restriktioner som förvaltningens medarbetare förhållit sig till och en mer belastande arbetsmiljö kopplat till Covid-19 har de fysiska handledningsträffarna inte varit genomförbara i den utsträckning som planerats. Peersupportrarna har istället haft enskilda telefonsamtal med handledaren.

Även de nätverksträffar som finns för rollen inom förvaltningen har varit begränsade av samma anledning.

Under våren har en digital lösning för verksamhetsutbildning och handledning av de enheter som har eller är intresserade av att anställa en Peersupporter tagits fram. Medarbetare från förvaltningen har varit behjälpliga.

En fast kostnad för Peersupport regleras i det avtal som tecknas per år mellan NSPH-Skåne och förvaltning Psykiatri och habilitering.

För 2020 är den fasta kostnaden ställd till 599 500kr.

Nytt avtal inför 2021 planeras att förhandlas under hösten 2020.

Dialog Psykiatri, habilitering och hjälpmedel

Presidiet för Nämnden Psykiatri, habilitering och hjälpmedel (PHHN) träffar de Skåneövergripande patient- och närståendeföreningarna vid tre tillfällen per år. Även tjänstemän ingår i dialogen. Dialog psykiatri, habilitering och hjälpmedel är ett forum för information, dialog och samarbete. Dialogen syftar till att genom patient- och närståendemedverkan levandegöra patient- och närståendeperspektivet inom förvaltningen. Målet är att utveckla den psykiatriska vården och habiliteringens verksamhet till att bli mer patientfokuserad.

För våren har två Dialog möten varit inplanerade.

Det första mötet hölls i mars. På mötet informerade Mikael Reingsdahl, verksamhetschef Hjälpmedel i Skåne om verksamheten och dess uppdrag. Föreningsrepresentanterna ställde flera frågor som besvarades av verksamhetschefen. Viktoria Åkesson informerade om ett förbättrat informationsmaterial angående vårdval hörsel samt besvarade föreningsrepresentanternas frågor.

Information angående aktuellt inom Förvaltning Psykiatri och habiliteringen presenterades. Även en beskrivning av olika "inflytanderåd" som finns i regionen kopplade till patienter och närståendes inflytande och delaktighet och hur dessa hänger ihop med varandra från centralnivå till de dagliga patientmöten som sker inom förvaltningen presenterades.

Föreningarnas inskickade frågor besvarades.

Andra mötet som planerats till juni ställdes in på grund av pandemin. En digital lösning för mötet var inte aktuell.

Kostnader för första halvåret 2020 uppgår till ca 3000kr

Ekonomisk delårsredovisning, 2020

Inflytande och delaktighetsärendet

Erhållen summa i ärendet 2 000 000kr

Kostnader 2020 i samband med Inflytande- och delaktighetsärendet 3 724 355kr

Fasta kostnader enligt avtal 2020

Peersupport	599 500kr
Patientforum	814 000kr
Återhämtningsguiden	566 500kr
Återhämtningsguiden material	135 000kr
Brukarrevision	320 000kr
NSPH-Skåne Kansli	1 100 000kr
Summa	3 535 000kr

Nya avtal inför 2021 förhandlas under hösten 2020.

Rörliga kostnader under första halvåret 2020

Forum samtalsledare	92 400kr
Forum reseersättning	34 800kr
Uteblivna forum Covid-19	51 700kr
Handledning	7 350kr
Handledning reseersättning	105kr
APT	0kr
APT reseersättning	0kr
Dialog Nämnd PHH	3000kr
Summa	189 355kr